

BARN- OCH ELEVHÄLSAPLAN I GISLAVEDS KOMMUN

Barn- och utbildningsförvaltningen

Fastställd av barn- och utbildningsnämnden 2015-12-15. Reviderad 2016-04-25, §45.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	3
BARN- OCH ELEVHÄLSAARBETE	3
UPPFÖLJNING	4
FÖRHÅLLNINGSSÄTT I ELEVHÄLSAARBETET	4
FÖRSKOLA – ALLA BARNS RÄTT TILL LÄRANDE	4
SPECIALPEDAGOGEN I FÖRSKOLAN	5
GRUNDSKOLA/GYMNASIESKOLA	5
ELEVHÄLSATEAMET	6
GRUNDSÄRSKOLA/GYMNASIESÄRSKOLA	8
NÅGRA VIKTIGA DOKUMENT SOM STYR VERKSAMHETEN	9
BILAGA I	10

INLEDNING

Alla barn och elever i förskola och skola ska ges möjligheter att nå de mål som är uppsatta för verksamheten. För att möjliggöra detta är vårt uppdrag att arbeta förebyggande och hälsofrämjande samt att ge alla barn goda förutsättningar till utveckling, lärande och delaktighet.

Denna plan är tänkt som hjälp att nå ökad måluppfyllelse och säkra en god kvalitet i alla verksamheter inom barn- och utbildningsnämndens område.

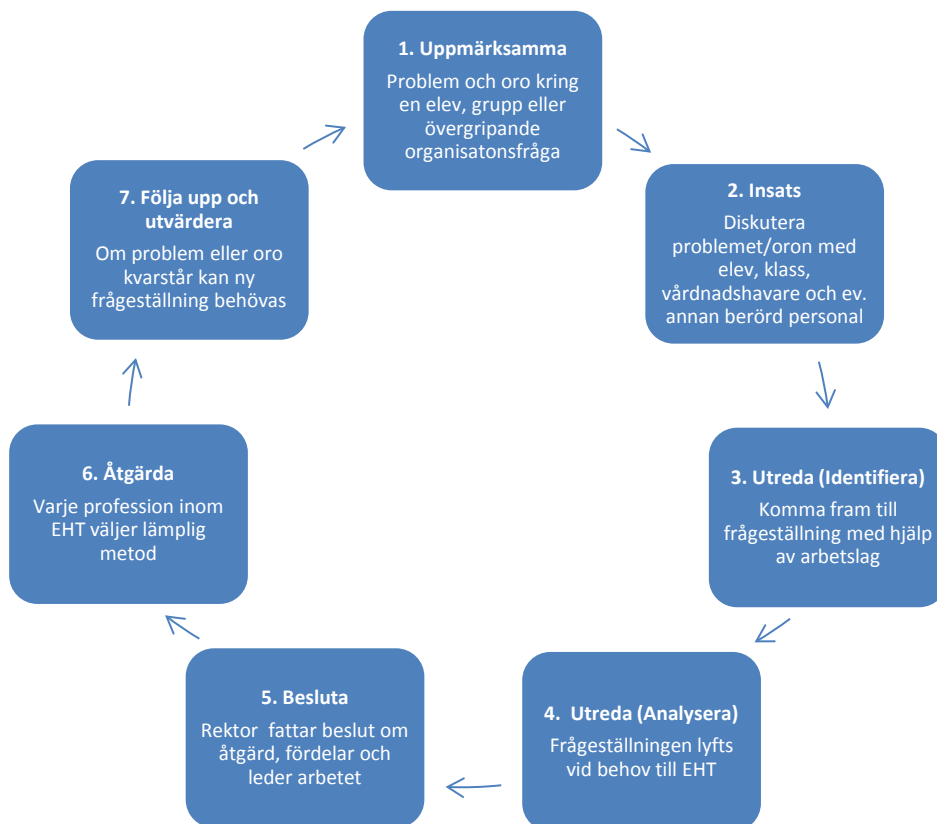
Planen ska framförallt vara ett stöd för skolledning och personal.

Varje enskild skola formulerar utifrån denna plan en egen, tydlig plan där det beskrivs vad man avser att göra och på vilket sätt. Den lokala planen på skolan revideras årligen och ingår som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

BARN- OCH ELEVHÄLSAARBETE

En framgångsrik förskoletid och skolgång är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn och unga i ett livsperspektiv. Med detta som utgångspunkt ska en stor del av det dagliga barn- och elevhälsoarbetet fokusera på friskfaktorer samt en tilltro till att alla barn/elever kan lära sig, utvecklas och nå samtliga mål.

Nedanför följer en arbetsmodell för hur barn- och elevhälsoarbetet bör genomföras.

För ytterligare förtydligande, se Bilaga I.

UPPFÖLJNING

De insatser som genomförs ska följas upp och utvärderas. För att detta ska vara möjligt krävs det att stödinsatserna dokumenteras. Planering, syfte med åtgärden, delmål, ansvarsfördelning och eventuell samverkan med externa parter ska finnas med i dokumentationen. Gott samarbete med vårdnadshavare och lyhördhet för deras synpunkter är självklart mycket viktigt. Enligt skollagen ska barnets/elevens vårdnadshavare ges möjlighet att delta i utformning av de särskilda stödinsatserna.

Kontinuerlig uppföljning och utvärdering krävs för att stödinsatserna ska kunna förändras i takt med barnets/elevens utveckling.

FÖRHÅLLNINGSSÄTT I ELEVHÄLSAARBETET

Samtliga elever i alla skolformer ska uppleva sig vara inkluderade, där olikheter ses som en tillgång och där alla elever är delaktiga. En inkluderande skola är en skola där alla elever, oberoende av förutsättningar, ska få ett meningsfullt utbyte och möjlighet att delta aktivt. Samtliga elever ska få möjlighet att utnyttja sin fulla potential i lärandesituationen. Elevhälsan ska stödja båden den gemenskap där eleven ingår och elevens individuella behov.

Framgångsfaktorer som kan stödja arbetet är:

- * ett tydligt ledarskap präglad av värme och stöd
- * goda, bärande relationer
- * höga förväntningar med en tro på att alla kan utvecklas
- * salutogent (hälsofrämjande) förhållningssätt - lyft fram det positiva!
- * tydlig lektionsstruktur
- * varierande arbetsformer där IKT-verktyg (lärplatta, dator m.m.) är en naturlig del i undervisningen
- * elevernas delaktighet.

FÖRSKOLA – ALLA BARNES RÄTT TILL LÄRANDE

Alla barn behöver stöd i sin utveckling. Några barn behöver särskilt stöd under vissa perioder eller under hela förskoletiden på grund av sjukdom, sociala förhållanden, funktionsnedsättning eller svårigheter att tillgodogöra sig den pedagogiska verksamheten av andra orsaker. För barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling är förskolans kvalitet det allra viktigaste. För att förskolan ska kunna utforma verksamheten på bästa sätt är det viktigt att varje beslut om insatser föregås av noggranna pedagogiska överväganden, både med hänsyn till det enskilda barnet, men också för hur verksamheten utformas. Bedömningen av hur verksamheten ska utformas, görs av förskolechefen tillsammans med pedagogerna i arbetslaget.

Enligt läroplanen ska alla barn få uppleva den tillfredsställelse det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och få uppleva sig vara en tillgång i gruppen. Barngruppen ska ses som en viktig och aktiv del i det enskilda barnets utveckling och lärande. Det är viktigt att särskilt stöd som i vissa fall kan behövas, så långt som möjligt ges inom den ordinarie verksamheten. Särlösningar görs endast i undantagsfall. På så sätt blir verksamheten en resurs för barn som tillfälligt eller varaktigt är i behov av särskilt stöd i sin utveckling.

Barns behov av särskilt stöd är alltid situationsbundet och relaterat till vad som händer i mötet mellan barnet, de människor och den miljö som finns i de aktiviteter som sker i förskolan. Det betyder att ett barn kan behöva särskilt stöd i en miljö men inte i en annan. En avgörande faktor är alltid bemötande från de vuxna som ansvarar för verksamheten. I vissa fall kan det vara nödvändigt att komplettera det särskilda stödet med specialpedagogisk handledning till personalen.

SPECIALPEDAGOGEN I FÖRSKOLAN

Det specialpedagogiska arbetet sker utifrån tre olika nivåer:

Organisationsnivå:

I samverkan med förskolechefen organiseras förskolans verksamhet så att extra anpassningar och särskilda stödinsatser kan ges. Det främjande och förebyggande arbetet föregår alltid särskild stödinsats.

Särskild stödinsats kan t.ex. innebära:

- Konsultation och handledning
- Kompetenshöjande insatser
- Hjälpmått med struktur och organisation av verksamheten

Gruppnivå:

Kontinuerlig handledning till arbetslag med fokus på miljö och förhållningssätt.

Individnivå:

Om det framkommer att vårdnadshavare, pedagoger eller annan person i barnets närhet känner oro för barnet finns specialpedagogen som stöd i dessa funderingar. Specialpedagogens uppgift blir att skaffa kunskap kring det enskilda barnets utveckling och lärande genom observation, kartläggning och analys av olika situationer i förskolan. Specialpedagogen samverkar alltid med vårdnadshavare. Specialpedagogen kan också göra specialpedagogiska utredningar. Samverkan med barnhälsovården och andra externa aktörer ingår också i specialpedagogens uppdrag.

GRUNDSKOLA/GYMNASIESKOLA

Elevhälsarbetet ska till största del vara hälsofrämjande och förebyggande. Arbetet ska leda till att miljöer skapas som främjar lärande, god utveckling och en god hälsa hos eleverna. Eventuella hinder för elevernas lärande och utveckling ska undanröjas och det ska finnas ett helhetstänkande där organisation, grupp och individ ingår. Sambandet mellan lärande och hälsa sätts i fokus och elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen ska uppmärksammas och vid behov ska utredning genomföras. Arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övrig personal på skolan. Klassläraren/mentorn spelar en central roll. Dokumentation görs i PMO där rektor får en bra överblick över de insatser som görs.

Åtgärdande arbete:

Åtgärdande insatser riktar sig främst till enskilda individer med ett enskilt problem som kan vara såväl pedagogiskt, fysiskt, psykiskt som socialt.

Förebyggande arbete:

Till skillnad från ett främjande perspektiv innebär ett förebyggande arbete att ha mer fokus på enskilda avgränsade problem. Insatserna i likhet med det främjande arbetet riktar sig till alla men har ett smalt, specifikt problemområde i fokus.

Hälsofrämjande arbete:

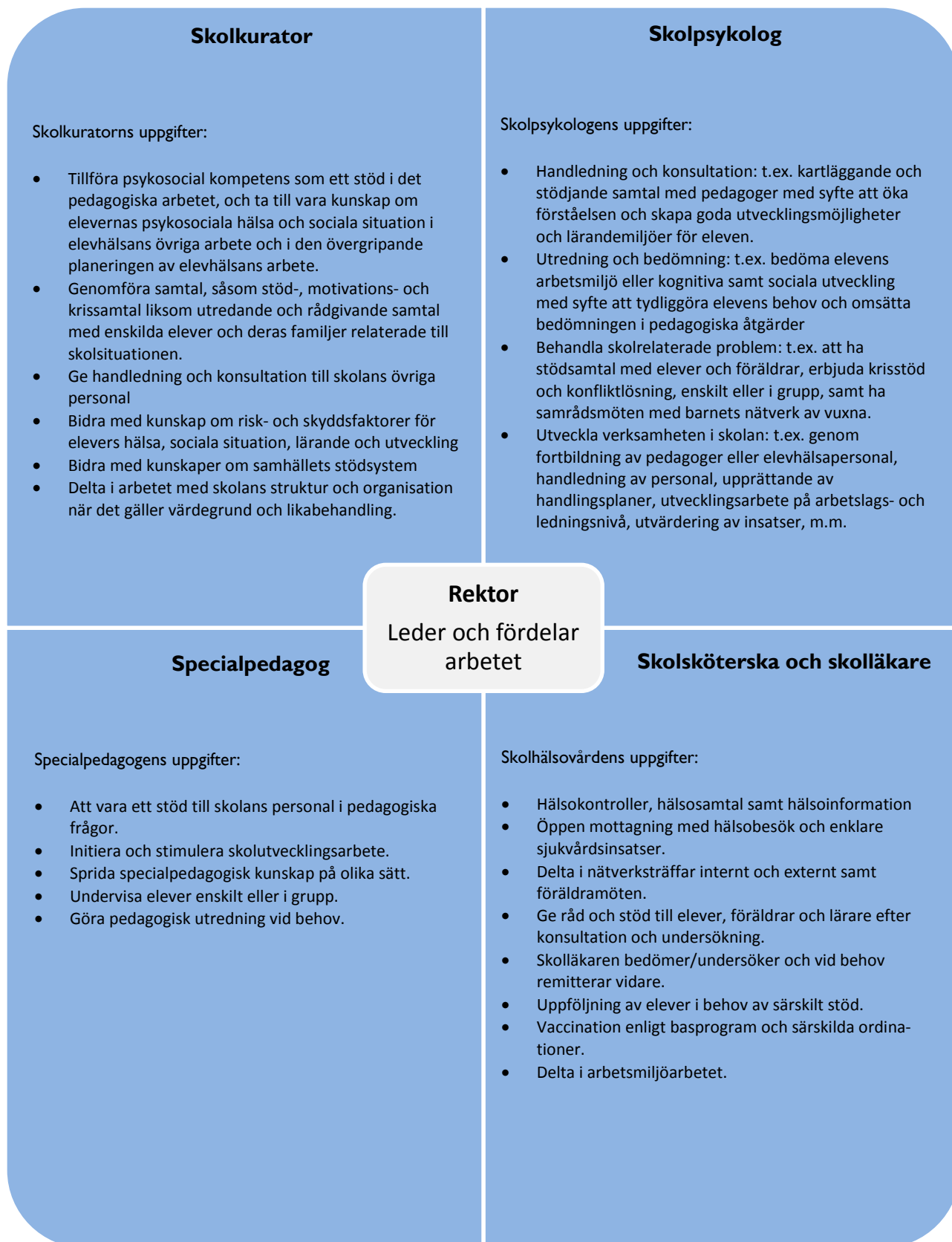
Hälsofrämjande insatser innebär att arbeta med friskfaktorer för att uppnå generella hälsovinster. Insatserna riktar sig till alla och kan ge effekter på en rad olika hälsoproblem.

ELEVHÄLSATEAMET

Elevhälsateam (EHT) ska finnas på varje skolenhet och leds av rektor. EHT ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. EHT arbetar på både individ-, grupp- och organisationsnivå, där arbetsuppgifterna är uppdelade mellan elevorienterad verksamhet, personalorienterad verksamhet och verksamhetsutveckling (se modell på nästa sida).

Förutom de professioner som är lagstadgade att ingå i elevhälsateamet finns också övergripande stöd i form av hörselpedagog och studie- och yrkesvägledare (SYV).

Många skolområden har också anställda speciallärare och specialpedagoger med inriktning tal och kommunikation.

Speciallärare och Specialpedagog tal och språk

Dessa båda professioner stödjer med sin kompetens på de enskilda skolenheterna. I vissa fall ingår de också i elevhälsateamet om rektor så beslutar.

Studie- och yrkesvägledare

Studie- och yrkesvägledare, SYV, har stödande, motiverande samt informerande samtal med enskilda elever och deras vårdnadshavare. SYV undersöker tillgängliga alternativ för fortsatta studier vid studiesvårigheter och informerar om de konsekvenser olika åtgärder kan innebära för den enskilda elevens framtid. SYV är med och ansvarar för att kontakt med lärare i övergången mellan högstadium och gymnasium, sker för elever med särskilda behov.

Hörselpedagog

Hörselpedagogens uppdrag är att medverka till att de yttre förutsättningarna finns för att elever med hörselnedsättning ska kunna tillgodogöra sig undervisningen samt att handleda eleverna så att de blir stärkta och trygga i sin identitet som hörselskadade.

GRUNDSÄRSKOLA/GYMNASIESÄRSKOLA

En elev som inte når målen för sin utbildning trots anpassningar och särskilt stöd p.g.a. utvecklingsstörning har rätt att mottas i särskolan om föräldrarna önskar det. Det gäller även elev som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.

Mottagande

För att mottas i särskolan krävs att en utredning bestående av fyra olika bedömningar har gjorts:

- Den psykologiska bedömningen ska visa att eleven har en utvecklingsstörning och görs vanligen av skolpsykolog, en psykolog på habiliteringen eller på BUP.
- Den pedagogiska bedömningen ska visa att eleven inte når målen trots omfattande anpassningar och särskilt stöd. Dessa ska beskrivas i bedömningen. Bedömningen görs av specialpedagog eller annan person med specialpedagogisk kompetens tillsammans med arbetslaget runt eleven och eleven själv.
- Den medicinska bedömningen ska visa att det inte finns några medicinska förklaringar till elevens inlärningssvårigheter och görs vanligtvis av skolläkare eller annan läkare.
- Den sociala bedömningen ska visa att det inte finns några sociala orsaker eller bakgrundsfaktorer som bedöms ligga till grund för elevens svårigheter. Denna bedömning görs av exempelvis skolkurator eller kurator på habilitering eller BUP tillsammans med föräldrar, pedagogisk personal och eleven själv.

De fyra bedömningarna leder fram till ett beslut om eleven ska tas emot i särskolan eller inte. Tas eleven emot i särskolan ska beslut också tas om eleven till största delen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Om beslut tas av rektor att eleven inte ska tas emot i särskolan så ska ytterligare anpassningar göras och särskilt stöd sättas in för att eleven ska kunna nå målen för sin skolform.

Särskilda rutiner inför mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan har utarbetats. Rutinerna finns tillgängligt på kommunens intranät.

NÅGRA VIKTIGA DOKUMENT SOM STYR VERKSAMHETEN

Barnkonventionen

<http://unicef.se/barnkonventionen>

Skollagen, förordningar och läroplaner

<http://www.skolverket.se/regelverk/skollagen-och-andralagar>

Hälso- och sjukvårdslagen

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Halso--och-sjukvardslag-1982_sfs-1982-763/

Offentlighets- och sekretesslagen

https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Offentlighets--och-sekretessla_sfs-2009-400/

Vägledning för elevhälsan av Socialstyrelsen och Skolverket

<https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19526/2014-10-2.pdf>

BILAGA I

1. Uppmärksamma

Någon i skolans personal uppmärksammar ett problem eller känner oro för en elev, grupp eller övergripande organisationsfråga, varvid klasslärare eller ansvarig personal kontaktas.

2. Insats

Problemet/oron lyfts med elev/klass, vårdnadshavare och eventuell annan berörd personal. Redan i dessa samtal kan väckas ett flertal idéer kring vad som ligger till grund för problemet/oron och insatser som skulle kunna vara av värda att pröva.

3. Utredda (Identifiera)

Om problemet eller oron kvarstår, lyfts ärendet i arbetslaget, med handledare eller specialpedagog. Som stöd i detta samtal kan exempelvis Levla Lär miljön eller Ross Greene's modell (ALSUP) användas. Diskutera problemet/oron och förhållnings- samt tillvägagångssätt, för att sedan pröva och inom en utsatt tidsperiod utvärdera dessa. Om arbetslaget inte hittar en fungerande lösning eller om oron kvarstår lyfts ärendet till EHT. Vissa ärenden, gällande t.ex. medicinska frågeställningar eller orosanmälan till socialtjänsten, kan lyftas direkt till EHT.

4. Utredda (Analysera)

Klasslärare eller ansvarig pedagog tar med ärendet till EHT, där informationen tas emot, diskuteras och analyseras utifrån ett salutogent (hälsofrämjande) och helhetstänkande perspektiv. Tankeprocessen och samtalet är en del av arbetet i elevhälsan, vilket gör att det är viktigt att kunna tänka tillsammans och tänka fritt! När analysen, som ska ligga till grund för vidare beslut görs, är det viktigt att alla bidrar med sin kompetens. Eftersom t.ex. skolpsykolog och hörselpedagog inte alltid kan närvara på EHT kan konsultationstider bokas, där berörda professioner tillsammans med pedagoger och rektor gör en gemensam analys som sedan ligger till grund för beslut.

5. Besluta

Med stöd i vad som framkommit i analysen fattar rektor beslut om eventuell åtgärd.

Exempel på åtgärder som kan bli aktuella är:

- * Möten med föräldrar
- * Pedagogisk kartläggning/utredning
- * Åtgärdsprogram
- * Nätverksmöten
- * Aktualisering av hälsofrämjande eller förebyggande insatser på grupp-/skolnivå
- * Personalhandledning
- * Utbildningsinsatser riktade mot personal
- * Konsultation hos elevhälsans professioner
- * Utredande insatser från elevhälsans professioner

Det är rektors ansvar att se till att tillräcklig information har insamlats innan beslut tas samt att det underlag som behövs (t.ex. pedagogisk kartläggning, åtgärdsprogram eller annan dokumentation) finns tillgängligt om fortsatt utredning blir aktuellt.

6. Åtgärda

Berörd personal utför det som beslutas. Rektor beslutar om vad som ska göras, de olika professionerna inom elevhälsan använder sig sedan av sin gemensamma och specifika kunskap för att avgöra hur detta ska genomföras.

7. Följa upp och utvärdera

Vid alla möten ska det fattas beslut om när och hur insatsen ska följas upp. Om problem/oro kvarstår eller uppmärksammas på nytt, kan det vara gynnsamt att göra en förnyad frågeställning och analys, för att därefter eventuellt besluta om nya åtgärder.